

Program kontroli i zwalczania brucelozy u bydła (B. abortus)

1. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Bruceloza bydła

Rok implementacji: 2008

Numer referencyjny: GIWz.XIII-401/Br-12/07

Kontakt: Magdalena Nartonowicz, +48 22 623 21 25,

magdalena.nartonowicz@wetgiw.gov.pl

Data wysłania do Komisji: 27.04.2007

2. Dane historyczne dotyczące ewolucji choroby

Problem brucelozy w Polsce był w przeważającym stopniu ograniczony do brucelozy u bydła. Odnotowano też kilka przypadków wystąpienia zakażenia *Brucella ovis* (zapalenie najądrzy tryków) oraz brucelozy świń (*Brucella suis* serotyp 2).

W latach 1948-1956 jedynie bydło pochodzące z gospodarstw państwowych, w liczbie od 41 tysięcy do 350 tysięcy rocznie, badane było w kierunku brucelozy. Odsetek reakcji serologicznych wahał się w poszczególnych latach od 7,2 % do 22,8% badanego bydła. W tym czasie ilość zakażonych byków sięgała od 1,1% do 2,1%.

W okresie pomiędzy 1956 r. a 1966 r. badano od 350 tysięcy do miliona sztuk bydła rocznie. Odsetek gospodarstw państwowych, w których diagnozowano brucelozę wahał się od 2,3% do 5,7%, a gospodarstw prywatnych od 0,32 % do 1,7 %. W roku 1966 prawie 12% bydła badanego w gospodarstwach państwowych było dotkniętych brucelozą.

W latach 1953-1956, prawie 226 tysięcy sztuk bydła zostało zaszczepione przeciwko brucelozie szczepionką S19. Szczepienia te kontynuowano do 1966 roku, kiedy to Departament Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa zabronił używania szczepionek we wschodnich i centralnych województwach.

W celu monitorowania sytuacji w gospodarstwach prywatnych, w 1965 r. oraz w 1967 r., w województwie gdańskim, lubelskim i olsztyńskim oraz w województwach graniczących z Czechosłowacją (zgodnie z ówczesnym podziałem administracyjnym kraju), prowadzone było serologiczne badanie bydła. Wykryto, że ilość seroreagentów nie przekraczała 0,5% badanego bydła.

Szeroko zakrojone środki kontroli brucelozy bydła rozpoczęto w 1969 r. we wschodnich i centralnych województwach Polski. Po badaniach serologicznych całego

pogłowia i usunięciu sztuk reagujących dodatnio, do 1971 r. za wolne od brucelozy u bydła uznano następujące województwa:

- 1) białostockie;
- 2) lubelskie;
- 3) rzeszowskie;
- 4) krakowskie;
- 5) katowickie;
- 6) kieleckie;
- 7) łódzkie;
- 8) warszawskie

oraz w 1972 r. gdańskie.

W gospodarstwach prywatnych zwierzęta, u których wykryto lub podejrzewano zakażenie, były usuwane za odszkodowaniem.

Dotknięte brucelozą zwierzęta w gospodarstwach państwowych były zabijane lub wysyłane do specjalnych gospodarstw, tzw. izolatorów bangowych. Wszystkie izolatory zostały zlikwidowane w 1975 r., po wejściu w życie, w dniu 1 lipca 1975 r., rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 16 kwietnia 1975 r. w sprawie obowiązku zgłaszania i zwalczania brucelozy zwierząt (Dz. U. Nr 13, poz. 77), zgodnie z którym uznano brucelozę bydła, świń, owiec i kóz za chorobę podlegającą obowiązkowi zgłaszania oraz określono środki stosowane w celu zwalczania tej choroby.

W latach 1975-1978 zwalczanie brucelozy było kontynuowane w pozostałych województwach. W tym okresie również przeprowadzono badania serologiczne, które obejmowały od 5 do 7 milionów sztuk bydła rocznie. W efekcie tych badań wykryto brucelozę u 31 720 sztuk bydła.

Należy podkreślić, że około 90% zabitego bydła pochodziło z 7 województw (z ogólnej liczby 49 województw, zgodnie z obowiązującym w tym czasie podziałem administracyjnym kraju), a przede wszystkim z województwa: gorzowskiego, olsztyńskiego, poznańskiego, szczecińskiego i zielonogórskiego. Pozostałe 10% zabitego bydła pochodziło z 42 województw.

Z dniem 1 grudnia 1980 r. całe terytorium Polski zostało uznane za urzędowo wolne od brucelozy bydła decyzją Ministra Rolnictwa (Komunikat Ministra Rolnictwa z dnia 3 października 1980 r. /nr WETsp-II-4414-15/80/ w sprawie uznania obszaru Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej za wolny od brucelozy bydła). Odsetek zakażonych zwierząt

wynosił wtedy mniej niż 0,5 %, zaś zakażonych gospodarstw – mniej niż 0,2 %. W tym czasie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej spełniało warunki zawarte w przepisach unijnych.

3. Opis programu

W Rzeczypospolitej Polskiej obecnie program kontroli brucelozy bydła prowadzony jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282 poz. 2813 z późn. zm.).

Badaniami objęte jest całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Corocznie próbki pobrane będą w 1/3 stad bydła, znajdujących się na obszarze powiatu, dzięki czemu w okresie 3 lat poddane badaniu zostaną wszystkie stada bydła. Dopuszczone będzie zarówno pobieranie do badań krwi, jak również pulowanych prób mleka od krów pochodzących z jednego gospodarstwa.

Zgodnie z informacjami przesłanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii, liczba stad bydła oraz stan pogłowia bydła na dzień 31 grudnia 2006 roku (raport z dnia 20 stycznia 2007 roku), przedstawiał się następująco:

Bydło ogółem		Liczba stad liczących 1 sztukę bydła	Stada liczące 2-5 sztuk bydła		Stada liczące powyżej 5 sztuk bydła	
liczba stad	liczba zwierząt		liczba stad	liczba zwierząt	liczba stad	liczba zwierząt
820 142	6 313 523	206 722	336 157	986 361	277 263	5 120 440

Zgodnie z powyższymi danymi, program objąłby 2 104 523 zwierząt, w 273 381 stadach (1/3 z ogólnej liczby stad).

Biorąc jednak pod uwagę, iż badaniem objęte zostanie bydło płci żeńskiej oraz przeznaczone do rozrodu buhaje w wieku powyżej 12 miesiąca życia oraz dane nadesłane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii dotyczące liczby stad utrzymujących bydło w wieku powyżej 12 miesiąca życia oraz stanu pogłowia bydła starszego niż 12 miesięcy, na dzień 31 grudnia 2006 roku (raport z dnia 20 stycznia 2007 roku) programem zostanie objętych 1 612 563 zwierząt, w 257 544 stadach (1/3 z ogólnej liczby stad utrzymujących bydło w wieku powyżej 12 miesięcy).

Bydło ogółem		Liczba stad liczących 1 sztukę bydła	Stada liczących 2-5 sztuk bydła		Stada liczące powyżej 5 sztuk bydła	
liczba stad	liczba zwierząt		liczba stad	liczba zwierząt	liczba stad	liczba zwierząt
772 632	4 837 688	262 420	318 622	982 438	191 590	3 592 830

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia podejrzenia lub stwierdzenia brucelozы bydła w stadzie określony jest w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie zwalczania brucelozы.

W przypadku wystąpienia podejrzenia ww. choroby powiatowy lekarz weterynarii podejmuje niezwłocznie czynności, mające na celu jej potwierdzenie lub wykluczenie. Polegają one m. in. na:

- 1) przeprowadzeniu dochodzenia epizootycznego;
- 2) przeprowadzeniu badania klinicznego zwierząt;
- 3) pobraniu prób do badań oraz
- 4) w razie konieczności – przeprowadzeniu sekcji zwłok lub badania poubojowego zwierząt.

Zwierzęta podejrzane o zakażenie podlegają odosobnieniu w stadzie. Podejrzane stado zostaje objęte nadzorem i nakłada na nie restrykcje w postaci zakazu przemieszczania zwierząt z i do stada (dozwolone jest jedynie przemieszczanie w celu natychmiastowego uboju). Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia także podmiot skupujący mleko o podejrzeniu brucelozы w danym stadzie.

W przypadku stwierdzenia brucelozы u bydła [stosownie do art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 79, poz. 690 z późn. zm.) oraz § 5 rozporządzenia z dnia 20 kwietnia w sprawie zwalczania brucelozы (Dz. U. Nr 79, poz. 690)] powiatowy lekarz weterynarii wyznacza ognisko choroby oraz podejmuje czynności, mające na celu zapobieżenie szerzeniu choroby. Powiadamia on o chorobie państwowego inspektora sanitarnego oraz podmiot skupujący mleko.

Powiatowy lekarz weterynarii nakazuje m. in.:

- 1) zabicie chorych zwierząt (nie podlegają one leczeniu);
- 2) usunięcie i unieszkodliwienie poronionych płodów, łożysk oraz martwych zwierząt;
- 3) pobranie prób do badań;
- 4) odkażanie obornika i gnojowicy oraz

5) oczyszczenie i odkażenie wszelkich sprzętów i ściółki mających kontakt z chorymi zwierzętami.

Powiatowy lekarz weterynarii zakazuje wykorzystywania pastwisk, na których przebywało chore na brucelozę bydło, przez 60 dni od dnia usunięcia tych zwierząt z pastwisk.

Ognisko uznaje się za wygasłe, gdy wszystkie chore zwierzęta padły lub zostały zabite, a wyniki badań pozostałych zwierząt z gatunków wrażliwych są ujemne oraz gdy zostało przeprowadzone oczyszczanie i dezynfekcja.

Program niniejszy nie wprowadza dodatkowych obostrzeń w przemieszczaniu bydła w związku ze statusami epizootycznymi poszczególnych regionów.

Warunki konieczne do uznania stada za urzędowo wolne od brucelozy u bydła zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne lub wolne od chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 126, poz. 1058).

Zgodnie z załącznikiem nr 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, brucelozą jest chorobą zakaźną podlegającą zakazowi szczepień.

Celem długofalowym, nie objętym niniejszym programem, jest uznanie całego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za urzędowo wolne od brucelozy u bydła, co będzie mogło nastąpić, jeżeli spełnione zostaną następujące warunki:

- 1) w okresie 3 lat nie zostaną stwierdzone poronienia spowodowane bakteriami *Brucella* oraz nie zostaną wyizolowane *Brucella abortus*, przy czym badaniom diagnostycznym poddawany będzie każdy poroniony płód oraz jego matka;
- 2) nie zostaną stwierdzone objawy kliniczne brucelozy u bydła;
- 3) co najmniej 99,8 % stad uzyska status stad urzędowo wolnych od brucelozy bydła w okresie ostatnich 5 lat;
- 4) powiatowy lekarz weterynarii przeprowadzi badania w każdym przypadku zgłoszenia poronienia u bydła;
- 5) możliwa będzie identyfikacja stada pochodzenia i stada przejściowego dla każdej sztuki bydła;
- 6) bydło wprowadzane na terytorium kraju, do chowu lub hodowli, będzie pochodziło wyłącznie ze stad urzędowo wolnych od brucelozy bydła oraz uzyska ujemny wynik testu serologicznego.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 1 rok

Pierwszy rok: 2008

Ostatni rok: 2008

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

☒ kontrola	☒ zwalczanie
☒ badania	☒ badania
☒ ubój zwierząt z dodatnim wynikiem	☒ ubój zwierząt z dodatnim wynikiem
☒ zabicie zwierząt z dodatnim wynikiem	☒ zabicie zwierząt z dodatnim wynikiem
☐ szczepienia	☐ rozszerzony ubój lub zabicie
☐ leczenie	☒ zniszczenie produktów
☒ zniszczenie produktów	
☒ kontrola i nadzór	
☐ Inne środki (wymień)	

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację w województwach, na obszarze których program będzie realizowany

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu kontroli i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Odpowiedzialność terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej za realizację programów określona została w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych.

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Mapa 1)

Mapa 1.

Obecny podział administracyjny terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na województwa

4.4. Akty prawne w zakresie objętym programem

4.4.1. Akty prawne stanowiące podstawę dla rejestracji gospodarstw

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. Nr 10, poz. 76);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 stycznia 2003 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących niektóre rodzaje działalności dotyczące zwierząt i produktów zwierzęcych (Dz. U. Nr 7, poz. 87);
- 4) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. Nr 91 poz. 872 z późn. zm.);
- 5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zamieszczanych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych (Dz. U. Nr 152, poz. 1605).

4.4.2. Akty prawne stanowiące podstawę do identyfikacji i rejestracji zwierząt

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. Nr 91, poz. 872 z późn. zm.);
- 2) rozporządzenie Komisji Nr 911/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wcielające w życie rozporządzenie Nr 1760/2000 w odniesieniu do kolczykowania bydła, zaopatrywania go w paszporty oraz rejestrów gospodarstw (Dz. Urz. UE L 163, z 30.04.2004 z późn. zm., str. 65);
- 3) rozporządzenie Komisji Nr 494/98 z dnia 27 lutego 1998 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do Rozporządzenia Rady Nr 820/97 w odniesieniu do stosowania minimalnych sankcji administracyjnych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła (Dz. Urz. UE L 60 z 28.02.1998 r. z późn. zm., str. 78);
- 4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 136, poz. 1455 z późn. zm.);
- 5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie określenia wzoru paszportu konia i wzoru paszportu bydła (Dz. U. Nr 203, poz. 2083);
- 6) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz (Dz. U. Nr 151, poz. 1268 oraz z 2007 r. Nr 18, poz. 106).

4.4.3. Akty prawne stanowiące podstawę do powiadamiania o chorobie

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. Nr 242, poz. 2045).

4.4.4. Akty prawne stanowiące podstawę do podejmowania działań w przypadku stwierdzenia wystąpienia brucelozy bydła, podejmowanych w celu zwalczania tej choroby

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie zwalczania brucelozy (Dz. U. Nr 79, poz. 690);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne lub wolne od chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 126, poz. 1058);
- 4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2005 r. w sprawie sposobu i warunków wprowadzania czasowych zakazów opuszczania ogniska choroby zakaźnej zwierząt oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym lub pojazdów (Dz. U. Nr 169, poz. 1423).

4.4.5. Akty prawne stanowiące podstawę do kwalifikacji zwierząt i stad na podstawie kryterium występowania lub zagrożenia wystąpienia brucelozy bydła

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie zwalczania brucelozy;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych niezbędnych do uzyskania i zachowania uznania stada lub gospodarstwa za urzędowo wolne lub wolne od chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.6. Akty prawne dotyczące w szczególności zasady przemieszczania się zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie brucelozą bydła

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie zwalczania brucelozy;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 sierpnia 2005 r. w sprawie sposobu i warunków wprowadzania czasowych zakazów opuszczania ogniska choroby zakaźnej zwierząt oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym lub pojazdów.

4.4.7. Akty prawne stanowiące podstawę do kontroli występowania brucelozy u bydła

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z późn. zm.).

4.4.8. Akty prawne stanowiące podstawę do uzyskania odszkodowań dla posiadaczy zwierząt zabitych z nakazu właściwych organów w związku z kontrolą i zwalczaniem brucelozy u bydła

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837 z późn. zm.), wynagrodzenie za pobranie krwi lub mleka do badań przez prywatnie praktykującego lekarza weterynarii, wyznaczonego do wykonywania czynności urzędowych w imieniu organów Inspekcji Weterynaryjnej zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej, wynosi:

- a) za pierwszą sztukę w stadzie – 15,00 zł,
- b) od 2 do 5 sztuk – za każde zwierzę – 4,50 zł,
- c) powyżej 5 sztuk – za każde następne zwierzę – 3,40 zł.

W celu określenia kwot wynagrodzenia za przeprowadzenie badań wstępnie przyjęto na potrzeby programu, że w trakcie jego realizacji zostanie przebadanych 257 544 sztuk bydła, o których mowa w powyższej lit. a, 476 724 sztuk bydła, o których mowa w lit. b oraz 878 295 sztuk bydła, o których mowa w lit. c.

Całkowite koszty związane z realizacją programu są przewidziane w kwocie **18 568 008** złotych (4 761 027,7 EUR według kursu NBP – Narodowego Banku Polskiego na dzień 18 stycznia 2007 r. 1 EUR = 3,90 PLN).

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad oraz podmiotów prowadzących obrót bydłem będzie prowadzenie swobodnego handlu bydłem wewnątrz Wspólnoty, dzięki uzyskaniu statusów regionów urzędowo wolnych. Po uznaniu danego stada i regionu za urzędowo wolne od brucelozy bydła, będzie możliwy swobodny handel bydłem,

bez przeszkód o charakterze sanitarnym, co zwiększy konkurencyjność polskich hodowców i producentów bydła na rynku unijnym, jak również na rynkach państw trzecich.

Dodatkową korzyścią płynącą z realizacji programu, będzie możliwość uniknięcia strat bezpośrednich – kosztów wynikających ze zmniejszenia produkcji. W celu utrzymania statusu stada uznanego za urzędowo wolne od brucelozy bydła wystarczy wykonywać badania w kierunku tej jednostki chorobowej jedynie co trzy lata. Ponadto, w regionach uznanych za urzędowo wolne będzie można zmniejszyć częstotliwość badań – coroczne badanie przez pierwsze pięć lat po osiągnięciu statusu wszystkich zwierząt powyżej 24 miesiąca życia w niemniej niż 20% stad. Później będzie możliwa dalsza redukcja częstości badań serologicznych, jednak dopiero wtedy, gdy sytuacja epizootyczna w zakresie brucelozy bydła poprawi się na całym terytorium Polski, przez co obniżone zostaną całkowite koszty wykonywanych badań.

6. Dane dotyczące sytuacji epizootycznej w ostatnich latach

6.1. Rozwój choroby

6.1.1. Dane dotyczące rozwoju choroby

6.1.1.1. Dane dotyczące stad

Choroba: bruceloza bydła

Gatunek zwierząt: bydło

Rok: 2002

Region	Całkowita liczba stad ^(a)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(b)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(c)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5) \times 100$	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (5/4) \times 100$	$11 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	975108	975108	243317	15	15	0	0	24	0,006	0,006

Rok: 2003

Region	Całkowita liczba stad ^(b)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(c)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(e)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5) \times 100$	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (5/4) \times 100$	$11 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	898464	898464	266387	7	7	0	0	29	0,003	0,003

Rok: 2004

Region	Całkowita liczba stad ^(b)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(c)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(e)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	882761	283823	258954	14	11	0	0	91,24	0,005	0,003

Rok: 2005

Region	Całkowita liczba stad ^(b)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(c)	Liczba stad z wynikiem dodatnim wynikiem badań ^(d)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(e)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)x100	9 = (4/3)x100	10 = (5/4)x100	11 = (6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	930436	310011	263894(**)	12	12	2	16,67%	85,12	0,005	0,005

(**) jest to liczba stad, w których przeprowadzono kontrole. Natomiast liczba stad, w których przeprowadzono badania to 226576. Odnotowano 37318 stad pustych (brak zwierząt).

Rok: 2006

Region	Całkowita liczba stad ^(b)	Liczba stad objętych programem	Liczba stad zbadanych ^(c)	Liczba stad z wynikiem dodatnim badań ^(d)	Liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań ^(e)	Liczba stad z których usunięto wszystkie zwierzęta	Odsetek stad z dodatnim wynikiem badań z których usunięto wszystkie zwierzęta	Wskaźniki		
								Odsetek stad objętych programem	Odsetek stad z wynikiem dodatnim badań	Odsetek nowych stad z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5) \times 100$	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (5/4) \times 100$	$11 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	909597	323033	246566 (*)	24	19	2	8,33	76,33	0,01	0,008

(*) jest to liczba stad, w których przeprowadzono badania. Stad skontrolowanych w ramach programu zostało 309 529. Odnotowano 61 128 stad pustych (brak zwierząt) oraz 1 835 stad, w których zwierzęta nie podlegają badaniom z uwagi na wiek (poniżej 12 miesięcy) lub typ użytkowania (buhajki opasowe w wieku powyżej 12 miesięcy).

Mając powyższe na uwadze, należy zaznaczyć, iż:

- **% objętych stad faktycznie wynosi 95,82%**
- % stad dodatnich wynosi 0,008%
- % nowych stad dodatnich wynosi 0,006%

- (b) Łączna liczba stad w regionie łącznie ze stadami kwalifikującymi się i nie kwalifikującymi się do programu
- (c) Badanie oznacza przeprowadzenie testów na poziomie stada w ramach programu w celu utrzymania lub poprawienia statusu
- (d) Stada z co najmniej jednym zwierzęciem reagującym dodatnio w ramach programu niezależnie od ilości razy jaką stado zostało zbadane
- (e) Stada, których status w poprzednim okresie był nieznany, nie wolny – ujemny, wolny, urzędowo wolny lub zawieszony i które mają przynajmniej jedno dodatnie zwierzę w obecnym okresie

6.1.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Choroba: bruceloza bydła

Gatunek zwierząt: bydło

Rok: 2002

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	$9=(4/3) \times 100$	$10=(6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	4461206	4461206	1121743	1121743	17	17	17	25	0,0015

Rok: 2003

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	$9=(4/3) \times 100$	$10=(6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	5652154	5652154	1211775	1211775	7	7	7	21	0,0005

Rok: 2004

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	5649362	1377420	1264297	1249828	15 (*)	15	15	91,79 (**)	0,0011

Rok: 2005

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	6146623	1623440	1152058	1152058	12	12	12	70,964	0,001

Rok: 2006

Region	Łączna liczba zwierząt ^(a)	Liczba zwierząt do zbadania w ramach programu ^(b)	Liczba zwierząt zbadanych ^(c)	Liczba zwierząt zbadanych indywidualnie ^(d)	Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Wskaźniki	
						Liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań poddanych ubojowi lub zabitych	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Odsetek zwierząt objętych programem	Odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4/3)x100	10=(6/4)x100
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	6107410	1696363	1295161	1185992	25	18	22	76,35	0,0019

* w dwóch przypadkach występowanie brucelozy nie zostało potwierdzone w badaniu w Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach

** przez procent objętych zwierząt rozumie się tu ilość zwierząt zbadanych w stosunku do ilości objętych programem

- (a) Całkowita liczba zwierząt w regionie (w stadach kwalifikujących się i nie kwalifikujących się do programu)
- (b) Obejmuje zwierzęta badane indywidualnie i zbiorowo
- (c) Obejmuje tylko zwierzęta zbadane indywidualnie
- (d) Obejmuje zwierzęta z wynikiem dodatnim a także zwierzęta z wynikiem ujemnym ubite w ramach programu
- (e) Obejmuje tylko zwierzęta zbadane indywidualnie

6.2. Dane dotyczące nadzoru i badań laboratoryjnych

6.2.1. Dane dotyczące nadzoru i testów laboratoryjnych Choroba^(a): brucelozą bydła Gatunek zwierząt: bydło

Opis zastosowanych testów serologicznych:

- 1) OA – odczyn aglutynacji probówkowej (SAT – serum agglutination test);
- 2) OKAP – odczyn kwaśnej aglutynacji płytowej (RBT – rose bengal test);
- 3) OWD – odczyn wiązania dopełniacza (CFT – complement fixation test);
- 4) OMA – odczyn mikro i makroaglutynacji (2 ME test);
- 5) Test ELISA z pojedynczą próbą surowicy (Individual blood ELISA);
- 6) OAG – odczyn antyglobulinowy (Coombs test).

Opis zastosowanych testów mikrobiologicznych lub wirusologicznych: nie dotyczy

Opis innych zastosowanych testów: nie dotyczy

Rok: 2002

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1121743	16	0	0	0	0

Rok: 2003

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1211775	7	0	0	0	0

Rok: 2004

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1264297	15(*)	400	0	0	0

(*) w dwóch przypadkach występowanie brucelozy nie zostało potwierdzone w badaniu przeprowadzonym w Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach

Rok: 2005

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1152058	12	358	0	0	0

Rok: 2006

Region	Testy serologiczne		Testy mikrobiologiczne lub wirusologiczne		Inne testy	
	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1295161	25	367	0	0	0

(a) Stada zarodowe, kury nioski – jeżeli dotyczy

6.3. Dane dotyczące zakażeń**Choroba: bruceloza bydła****Gatunek zwierząt: bydło****Rok: 2002**

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	15	17

Rok: 2003

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	7	7

Rok: 2004

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	14	15

Rok: 2005

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	12	12

Rok: 2006

Region	liczba zakażonych stad	liczba zakażonych zwierząt
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	24	25

6.4. Dane dotyczące statusu stad na koniec roku 2006:**Rok: 2006 Choroba: brucelozą bydła Gatunek zwierząt: bydło**

Region	Status stad i zwierząt objętych programem(a)													
	Całkowita liczba stad i zwierząt objętych programem		Nieznany ^(b)		Nie wolne i nie urzędowo wolne				Wolne lub urzędowo wolne zawieszono		Wolne		Urzędowo wolne	
					Ostatni wynik dodatni badania ^(c)		Ostatni wynik ujemny badania ^(d)							
	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	309529	1295161	0	0	0	0	5	71	44	223	0	0	309480	1294867

(a) Na koniec roku

(b) Status nieznan: brak wyników poprzednich badań

(c) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej jednym wynikiem dodatnim w ostatnim badaniu

(d) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej wynikami ujemnymi w ostatnim badaniu, ale nie będące urzędowo wolne

(e) Dotyczy zwierząt objętych programem w stadach o określonym statusie

6.5. Dane dotyczące prowadzonych szczepień i leczenia

Nie dotyczy

6.6. Dane dotyczące dzikich zwierząt

Nie dotyczy

7. Cele

7.1. Cele testów diagnostycznych

7.1.1. Cele w odniesieniu do testów diagnostycznych

7.1.1.1. Liczba testów

Region	Typ testu	Populacja docelowa	Typ próbki	Cel	Liczba planowanych testów
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	OKAP	bydło powyżej 12 miesiąca życia	krew	badanie skriningowe - nadzór	1 612 563
	OWD OA	bydło powyżej 12 miesiąca życia	krew	potwierdzenie w przypadku wyników wątpliwych (ZHW)	4000 4000
	OWD, OA, OME, OAG	bydło powyżej 12 miesiąca życia	krew	potwierdzenie w przypadku uzyskania wyników dodatnich w ZHW	25
Ogółem					1620588

7.1.1.2. Plany testów¹⁾:

Szczegółowy sposób prowadzenia badań jest zawarty w rozporządzeniu z dnia 20 kwietnia 2005 roku w sprawie zwalczania brucelozы.

¹⁾ Opis planów testów zgodnie ze stosownymi różnymi kategoriami (dotyczącymi stad i zwierząt, liczby zwierząt w stadzie, częstotliwości i przerw w pobieraniu próbek) w odpowiednim przypadku z odniesieniem do stosownego prawodawstwa krajowego i wspólnotowego.

7.1.2. Cele testowania stad i zwierząt

7.1.2.1 Cele testowania stad

Choroba: bruceloza bydła

Region	Łączna liczba stad	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba stad, które zostaną zbadane	Przewidywana liczba stad z wynikiem dodatnim	Przewidywana liczba nowych stad z wynikiem dodatnim badań	Przewidywana liczba stad z których zostaną usunięte wszystkie zwierzęta	Przewidywany odsetek stad z których zostaną usunięte wszystkie zwierzęta	docelowe wskaźniki		
								Przewidywany odsetek objętych stad	Przewidywany odsetek stad z dodatnim wynikiem badań	Przewidywany odsetek nowych stad z dodatnim wynikiem badań
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5) \times 100$	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (5/4) \times 100$	$11 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	772632	257544	246779 (*)	20	15	0	0	95,82	0,008	0,006

(*) należy brać pod uwagę możliwość wystąpienia stad pustych (brak zwierząt)

7.1.2.2. Cele testowania zwierząt

Choroba: bruceloza bydła

Region	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Łączna liczba zwierząt do zbadania	Łączna liczba zwierząt do zbadania indywidualnego	Przewidywana liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Ubój		Docelowe wskaźniki	
						Przewidywana liczba zwierząt z wynikiem dodatnim badań	Całkowita liczba zwierząt do ubicia	Przewidywany odsetek zwierząt objętych programem	Przewidywany odsetek zwierząt z wynikiem dodatnim badań
1	2	3	4	5	6	7	8	$9 = (4/3) \times 100$	$10 = (6/4) \times 100$
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	4837688	1612563	1451307	1451307	20	20	20	90%	0,0013%

7.2. Cele testowania w zakresie kwalifikacji

Choroba: bruceloza bydła

Region	Status stad i zwierząt objętych programem ^(a)													
	Łączna liczba stad i zwierząt objętych programem		Przewidywany nieznan status ^(b)		Przewidywane nie wolne lub nie urzędowo wolne				Przewidywane wolne lub urzędowo wolne zawieszono		Przewidywane wolne		Przewidywane urzędowo wolne	
					Ostatni wynik dodatni badań ^(c)		Ostatni wynik ujemny badań ^(d)							
	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)	Stada	Zwierzę-ta ^(e)
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	246779	1451307	0	0	0	0	5	50	30	190	0	0	246744	1451067

- (a) Na koniec roku
 (b) Status nieznan: brak wyników poprzednich badań
 (c) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej jednym wynikiem dodatnim w ostatnim badaniu
 (d) Nie wolne i wynik ostatniego badania dodatni: zbadane, z co najmniej wynikami ujemnymi w ostatnim badaniu, ale nie będące urzędowo wolne
 (e) Dotyczy zwierząt objętych programem w stadach o określonym statusie

7.3. Cele szczepienia i leczenia

7.3.1. Cele szczepienia i leczenia: nie dotyczy

7.3.2. Cele szczepienia i leczenia dzikich zwierząt: nie dotyczy

8. Szczegółowa analiza kosztów programu

Koszty	Specyfikacja	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy	Koszt całościowy w PLN (*)	Finansowanie wspólnotowe (tak/nie)
1. Testów					
1.1. Analiz	Test: OKAP	1 612 563	3,16	5 095 699	tak
	Testy potwierdzające w ZHW				
	OWD	4000	12,65	50 600	tak
	OA	4000	10,5	42 000	tak
	Potwierdzenie w Laboratorium referencyjnym w Puławach	170	63,2	10 744	tak

1.2. Próbkobrania	Próbkobranie: pobieranie krwi	257 544	15,00	3 863 160	tak
		476 724	4,50	2 145 258	
		878 295	3,40	2 986 203	
				razem: 8 994 621	
1.3. Inne	Koszty dojazdów	5380180	0,8	4 304 144	tak
	nie dotyczy				
2. Szczepienia i leczenia	nie dotyczy				
2.1. Zakup szczepionki					
2.2. Koszty dystrybucji					
3. Uboju i utylizacji					
3.1. Odszkodowania za zwierzęta		20	3 000	60 000	tak
3.2. Koszty transportu		4000	0,8	3 200	tak
3.3. Koszty utylizacji		20	190	3 800	tak
3.4. Koszt strat w przypadku uboju		nie dotyczy			
3.5 Koszt obróbki produktów		nie dotyczy			
4. Czyszczenia i dezynfekcji	100m2	20	160	3 200	tak
5. Wynagrodzeń (pracownicy zatrudnieni wyłącznie na cele programu)	nie dotyczy				
6. Towarów konsumpcyjnych i specjalnego sprzętu	nie dotyczy				
7. Inne koszty	nie dotyczy				
Ogółem				18 568 008 (4 761 027,7 EUR)	tak

(*) są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2008.
Według kursu NBP na dzień 18 stycznia 2007 r. 1 EUR = 3,90 PLN